

Tukaj podamo tovaršem nekaj za šolo in dom primernih zastavic:

1. V kateri šoli ne berejo in ne pišejo, ne sprašujejo in ne odgovarjajo?
2. Ktera ura nima kolescev in ne mahala?
3. Ktere škarje nimajo nobene klinje?
4. Ktera hiša nima oken in tudi ne strehe?
5. Kteri zvonček nič ne poje, pa ga ima vendar vsak rad?
6. Ktera miš ima dve nogi?
7. Kakšen ključ ne odpre nobenih vrat?
8. Kteri igravec nič ne zaigra?
9. Kteri hlapec ne služi plačila?
10. Imamo pri hiši eno reč, ki vedno gre in kaže, pa nima ne nog, ne rok. Kaj je to?
11. Imamo hišico. V nji sedi dva in trideset delalcev, veseli so in čversti, sedé vsi lepo v versti, se nič ne premaknejo, pa vendar hodijo gori in doli in večkrat pridno delajo. V sredi med njimi je gospod v rudeči obleki. Kaj je to?
12. Imam drevo; to ima dve večji veji in vsaka deset malih vejic, in kar je na svetu naj dražšega in lepšega, je sad teh vej. Kaj je to?
13. Poznam ženo, ki je naj pred bela kakor sneg, potem zelena kakor trava, potem pa rudeča kakor kri. Otroci jo imajo zelo radi. Kaj je to?
14. Pomladi te veselim; poletu te hladim; jeseni te živim; po zimi te grejem. Kaj je to?
15. Pri delu na polji nisem ugnana; sim in tje se mečem, pa nikoli ne sečem. Kaj je to?
16. Imam glavo in štiri noge, vendar če se dotakneš, sem brez glave in nog, in če me primeš, me kmalu spustiš. Kdo sem jaz?
17. Kjer je solnce, luč gorí, tam ta žena le živí; s tabo vedno se pomika; včas' je mala, včas' velika. Kdo je ta?
18. V peči le sem prav domá, jem naj rají le dervá; če te kušnem, te bolí; voda koj me umorí.
19. Prav večkrat hodim jaz na pot, pa vendar sem domá v kot'.
20. Huda z mano se godí, močne me dervé pestí; v vroči peči me pekó, za me tudi molijo. Kaj je to?

(Prih. dalje.)

Dopisi in novice.

Iz pod Stola. Pri nas je bil pretečeni teden tako hud mraz, da otroci niso mogli več dni redno v šolo priti. Pa kaj, ko bi človek le imel kaj derv za šolo, da bi se zmerznjeni revčiki v šoli kaj pogreli! Pri nas je o šolski kurjavi ta navada, da učenci (se vé da bolj premožni) plačujejo nekaj soldov za derva, in kupim jih, kedar nabere kaj denarja. Dobro derva pa so pri nas drage, akoravno smo blizu gorá. Da bi se vendar že ustanovila nova šolska postava, in da bi rodila boljše čase za šolo in za učitelje!

Iz Dolenskega G. J. Debelak, učitelj v glavni šoli v Teržiču, nam je za božične praznike poslal lepo božično pesem z napevom, ki ga je sam zložil. Peli so to pesem po več farah našega kraja. Ne rečem, da se nam ravno ne manjka lepih božičnih pesem, toda tako prijetnih in za petje lahkinih nimamo še mnogo. Ravno ta skladatelj nam je poslal tudi latinsko mašo, ki jo je zložil, in je prav primerna za deželo. G. Debelak bi gotovo učiteljem vstregel, ako bi včasih svoje izdelke „Tovaršu“ poslal; posebno hvaležni bi mu bili za šolske pesmi.

X

Iz Ljubljane. Odbor dramatičnega društva je sklenil, da se razpiše darilo 25. gold. za naj bolji izvirni tekst (libretto) komične operete. Rokopisi pošiljajo naj se do 10. aprila t. l. odboru. Honorirali se bodo primerno tudi drugi dobri rokopiši, katerim se omenjeno darilo ne bode moglo prisoditi.

— O Učiteljski plači piše „Alte Presse“: V Peštu ima prvi učitelj 1215 gold., učitelj 700 gold., podučitelj 500 gold. letnega plačila. (Vsi imajo vsakih 5 let 50 gold. poboljška.) V Pragi so učiteljske plače zelo enake z učiteljsko plačo na Dunaju. V Smihovem (Smichov) so učiteljske plače: 1000 gold. 820, 660, 600, 500 in 450 gold. — V Bernu ima (v novi glavni šoli) vodja 1000 gold. in stanovanje; drugi štirje učitelji imajo po 550 gold. in 60 gold. za stanovanje (in vsi vsakih šest let po 50 gold. poboljška.) V Gradcu, kjer je 46 učiteljev, dobivajo od meseca januarja t. l.: 28 učiteljev po 600 gold. in 18 učiteljev po 400 gold. in štirikrat vsakih pet let 50 gold. poboljška. Tudi v drugih manjših mestih so učiteljske plače boljše, kakor na Dunaju. V Dunajskem novem mestu (Wiener-Neustadt) imajo učitelji po 600 gold. na leto in na Češkem v Pilsenu (Pilsen) po 630—360 gold. Še celo v malem mestecu Waidhofen-u ima prvi učitelj 600 gold., eden 400 in trije po 300 gold. letnega plačila, zraven pa še kurjavo. Na Dunaju so v naj novejšem času te le učiteljske plače: 31 učiteljev po 1000 gold., 43 pa po 800 gold. 64 učiteljev po 600 gold., 77 po 500 gold., 102 po 400 gold., eden pa ima samo 300 gold. Pomočni učitelji imajo: 14 po 250 gold.; drugi pa vsaki po 200 gold. letne plače. (Gotovo za veliko mesto, kakor je Dunaj, vse premalo.)

— Prvi list „Besednika“ je že prišel na ogled, in ima mnogo kratkočasnega in podučnega blaga, in obeta, da bode v skerbnem izboru donášal raznoverstne pripovedke — tudi smesnice in druge kratkočasnice, vsakoverstne podučne spise o narodopisnih, zgodovinskih, gospodarskih in naravopisnih tvarinah v prav umevnej in čistej besedi. „Bog daj srečo!

— Čitalnica v Kranji je napravila dobrodelno besedo, in je oblekla 40 ubogih šolskih otrok. Lep zgled vsem društvom!

— Tudi v Kamniku so napravili tombolo, ktere dobiček je dal 81. gold. za 50 ubogih deklic v dekliški soli. Slava!

— Teržaški mestni magistrat je novim učiteljem prepovedal vpisati se v čitalnice.

— Tretji veliki zbor vseh avstrijskih ljudskih učiteljev bode to léto v Gradcu. Učiteljsko društvo v Gradcu obeta, da bode vse storilo, kar koli mu bode mogoče, da bi bil ta zbor prav sjajen.

Nova ptičja postava za Štajarsko. Razglasila se je od cesarja poterjena postava, ktera prepoveduje na Štajarskem ptiče loviti, mlade in ptičja jajca pobirati in pa gujezda razdirati; kdor bi prepoved prelomil, kaznuje se z globo od 1—25 gld. ali pa z zaporom od 12 ur do 5 dni. Šolarji se kaznujejo po šolski postavi. §. 6 se glasi: „Učitelju in katehetu ljudske šole mora neposredno jemu predpostavljena šolska oblastnija, mojstrom pa srenjski predstojnik posebej naznaniti, naj podučujejo mladino, kako splošno, škodljivo in surovo je pobirati ptičem mlade ali pa razdirati gujezda, in naj jim razlagajo pričujočo prepoved in pa kazni, ktere zadenejo onega, ki bi prepoved prelomil.“— §. 7. „Okrajni odbori imajo dolžnost paziti in se prepričevati, da srenje na tanko spolnujejo določila te postave. Posebno pa imajo za to skrbeti, da bodo srenjski predstojniki vsako spomlad in vsako jesen to postavo v svoji srenji zopet oklicali.“ Postavi je pridati obrazek razsodbe proti onim, ki bi grešili proti prepovedi.

— V Pragi je mestno svetovalstvo v seji 22. dec. preteč. l. sklenilo, da bode napravilo štiri meščanske šole, in sicer dve češki in dve nemški. Gotovo lep zgled vsem drugim glavnim mestom v Avstriji!

— Sliši se, da nasveti nekterih deželnih zborov o šolskem nadzorništvu ne bodo sprejeti, ker so zelo različni od vladinih predlogov, in da bode o tem naj hiterje veljala začasna postava.

— Iz dunajskega pedagogiuma se že slišijo čudna načela. Ondašnji vodja, dr. Dittes, je 14. t. m. v učiteljskem shodu rekel: „Tako dolgo, dokler bode v ljudski šoli imela duhovščina kersčanski nauk v rokah, se ne mora upati, da bi bila Avstrija srečna.“ Ubogi pedagog!

— V novi šolski postavi je za en razred odločenih naj več 80 učencev. Dunajski učitelji pa pravijo, da tako velja že sedaj, kakor velewa §. 345 šolskih uredeb, in da naj ne ostane pri starem, temuč naj tam, kjer je le en sam učitelj, podučuje le 60 učencev v enem razredu.

— Občni zbor učiteljskega društva na Zgornjem Avstrijskem je nasvetoval, da naj se slavnemu c. k. ministerstvu pošlje zahvala za novo šolsko postavo, in da naj se prosi, da naj bi učitelje postavljaj le samo deželni šolski svet.

— Šiba v šoli menda ostane; tako saj govore vsi skušeni šolski možje, in še celó dunajski naj bolj liberalni šolski možje, in še celó naj bolj prosti šolski listi pripoznavajo, da se brez šibe v šoli ne bode moglo popolnoma shajati. Nekdo pravi (v „Allgem. österr. Schlzgt.“): „Vzemite ljudski šoli še zadnji strah, in prihodnji zarod nam bode pričal, da to ni bilo prav in koliko se je škodovalo dobri reči.“

— Stroški za šolstvo so za letošnje leto tako le prevdarjeni: vsega vkup se za šolstvo izdaja 3.668.298 gold. (677.461 gold., več mimo lanskega leta), in sicer: za šolske svetovalce 73.283 gold. (lani 67.173 gold.), za državne priklade k šolskemu zavodu 2.655.521 gl. (lani 2.180.467 gold.), za akademije 55.140 gold. (lani 55.280 gold.) za ohranitev stavbinih spomenikov 8000 gold. (lani 6000 gold.), za ohranitev starih in novih očitnih spomenikov 6738 gold. (lani 738 gl.), za avstrijski muzej 295.000 gold. (lani 145.000 gold.), za umetnijsko obertnijsko šolo 12.800 gold. (lani 12.770 gold.), za zavode in priklade k c. k. naučnim namenom 184.285 gold. (lani 188.317 gold.), za odškodnino pri naučnih namenih 7.997 gold. (lani ravno toliko), za patronatne stroške 7.861 gold. (lani 14.394 gold.). Če se od teh izdajkov odštejejo stroški, ki niso s šolstvom skoro v nikakoršni zvezi, kakor p. za stavbine namene, za zidanje muzeja i. t. d., se vidi, da za pravi poduk ljudstva daje država komaj pol milijona.

Učiteljsko društvo na Kranjskem.

K učiteljskemu društvu so pristopili gg.: Janez Mandelo, učitelj v boh. Bistrici; France Lunder, učitelj na Berdu; Jožef Levičnik, učitelj v Železnikih; Janez Schiller, učitelj v Černomlju; Pavel Borštnik, učitelj v Preloki; Matej Germ, učitelj v Adlešicah; Luka Kožuh, učitelj v Podzemlju; France Kavčič, učitelj v Dragotšu; Anton Žibert, učitelj na Fužinah; Lovrenc Arko, učitelj v Šmartnem pod Šmarno goro; Ivan Zarnik, učitelj v Zatičini; Jožef Raktelj, učitelj v Ribnici; Jakob Ukmar, učitelj v Mošnjah; France Poženel, učitelj v Černem verhu; France Klinar, učitelj v Podbrezji; France Pavlin, učitelj v priv. šoli g. Waldherja; France Duhnar, učitelj na Černučah poleg Ljubljane.

Naznanilo.

Tukajšnjim in vnanjim (p. n.) udom učiteljskega društva naznanjamo, da je društvena soba od 15. preteč. m. v veliki Virantovi hiši, v drugem nadstropji, na Šentjakobskem tergu, kjer so ti le šolski in drugi časopisi pripravljeni za branje in razpošiljanje: 1) „Oesterreichischer Schulbote“, 2) „die Volksschule“, 3) „Schulzeitung“ (Spitzer), 4) „Schulzeitung für Innerösterreich“ (Tomberger), 5) „Der Schulfreund“ (Schmitz, Kellner), 6) „Učiteljski Tovarš“, 7) Slovenski Gospodar“, 8) Slovenski Prijatelj“, 9) „Domovina“, 10) „Primorec“, 11) „Novice“, 12) „Danica“. — Kdor hoče kak časopis na dom dobivati, naj se oglasi in tudi pové, po kateri poti — pri „Tov.“ vredniku.